

Brüssel, 16. detsember 2025
(OR. en)

16939/25

MAMA 292
MED 107
RL 7

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Suhted Liibanoniga –Euroopa Liidu seisukoht assotsiatsiooninõukogu üheksandaks istungiks (Brüssel, 15. detsember 2025)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele Euroopa Liidu seisukoht ELi-Liibanoni assotsiatsiooninõukogu üheksandaks istungiks.

ELI-LIIBANONI ASSOTSIATSIOONINÕUKOGU ÜHEKSAS ISTUNG

(Brüssel, 15. detsember 2025)

Euroopa Liidu avaldus

1. ELi-Liibanoni assotsiatsiooninõukogu üheksandal istungil kinnitab Euroopa Liit (EL) taas oma kindlat pühendumust Liibanoniga sidemete süvendamisele. Tänane istung tähistab meie kahepoolse partnerluse uue etapi algust, tuginedes assotsieerimislepingule, mis on ELi ja Liibanoni partnerluse ja koostöö õiguslik, institutsiooniline ja poliitiline alus ning annab meie suhetele uue hoo. ELi eesmärk on koostöö tugevdamiseks Liibanoniga raamdokumendina ühiselt vastu võtta partnerluse prioriteedid.
2. Liibanon kujutab endast ainulaadset kooseksisteerimise ja mitmekesisuse mudelit. Kooskõlas Euroopa Ülemkogu 23. oktoobri 2025. aasta järeldustega kordab EL oma toetust Liibanoni valitsusele ja selle rahvale. EL väljendab heameelt Liibanoni ametivõimude reformile suunatud jõupingutuste üle majandus- ja julgeolekuolukorra stabiliseerimiseks ning toetab valitsuse jõupingutusi oma suveräänsuse teostamiseks kogu oma territooriumil ja valitsuse kavatsust kehtestada riigi monopol relvade üle, tunnistades samal ajal keerulist keskkonda, milles Liibanoni ametivõimud tegutsevad. Kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 2790 väljendab EL kindlat toetust Liibanoni territoriaalsele terviklikkusele, suveräänsusele, stabiilsusele ja poliitilisele sõltumatusele tema rahvusvaheliselt tunnustatud piirides.
3. Liibanon on pärast arvukaid mitmetahulisi poliitilisi, finants- ja julgeolekukriise saanud uue võimaluse: uue presidendi valimine ja uue valitsuse moodustamine avas tee riiklike institutsioonide tugevdamiseks, täieliku suveräänsuse taastamiseks ning riigi suunamiseks püsiva stabiilsuse ja heaolu poole. EL on pühendunud koostööle Liibanoni valitsuse, institutsioonide ja kodanikuühiskonnaga, et parandada riigi poliitilist, majanduslikku ja julgeolekumaastikku ning aidata tulla toime arvukate riigisiseste, piirkondlike ja üleilmsete katsumustega, millega riik silmitsi seisab.

4. Sellega seoses on EL valmis hindama võimalusi assotsieerimislepingu ajakohastamiseks ning uurima võimalusi viia oma suhted Liibanoniga strateegilise ja laiaulatusliku partnerluse tasemele, olenevalt konkreetsetest edusammudest struktuurireformide osas.

Üleilmsed ja piirkondlikud julgeolekuprobleemid

5. EL rõhutab ELi ja Liibanoni partnerluse strateegilist tähtsust jätkuvate piirkondlike ja üleilmsete kriiside tagajärgedega tegelemisel. Selles uues kontekstis on äärmiselt oluline, et EL ja Liibanon kinnitaksid oma ühist pühendumust reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale, rahvusvahelisele õigusele, inimõiguste ja põhivabaduste austamisele, demokraatialle, õigusriigile ning tõhusale mitmepoolsele süsteemile.

6. Seoses olukorraga Iisraelis ja okupeeritud Palestiina aladel väljendab EL heameelt Gaza konflikti lõpetamise laiaulatusliku kava rakendamist käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 2803 vastuvõtmise üle ning on valmis aitama kaasa kava rakendamisele tema käsutuses olevate mitmesuguste vahendite kaudu, tuginedes ELi pikaajalisele tegevusele ja märkimisväärsele toetusele rahu saavutamiseks piirkonnas, kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas rahvusvahelise humanitaarõigusega. EL toetab rahvusvahelisi jõupingutusi Gaza ja Jordani Läänekalda, sealhulgas Ida-Jeruusalemma stabiliseerimiseks, eelkõige oma ÜJKP missioonide EUBAM Rafah ja EUPOL COPPS kaudu. EL jätkab Palestiina omavalitsuse ja selle käimasoleva reformikava toetamist, eelkõige Palestiina rahastajate rühma kaudu, pidades silmas ka Palestiina omavalitsuse tagasipöördumist Gazasse. EL kordab kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu asjaomaste resolutsioonidega, et toetab vankumatult õiglast, kõikehõlmavat ja püsivat rahu, mille aluseks on kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus, mille puhul Iisraeli Riik ning sõltumatu, demokraatlik, terviklik, suveräänne ja elujõuline Palestiina riik eksisteeriksid kõrvuti rahus, turvaliselt ning teineteist vastastikku tunnustades, kusjuures Jeruusalemm oleks mõlema riigi tulevane pealinn. EL tuletab samuti meelde Prantsusmaa ja Saudi Araabia ühiselt juhitud kõrgetasemelist konverentsi New Yorgis, mis käsitles Palestiina küsimuse rahumeelset lahendamist ja kahe riigi kooseksisteerimisel põhineva lahenduse rakendamist. EL kinnitab taas oma üleskutset tagada turvaline juurdepääs pühapaikadele ja säilitada *status quo*. Jeruusalemma ja selle vanalinna eristaatus ja eripära, selle pühamute puutumatus ning selle kõigi kogukondade elujõulisus tuleb säilitada ning kõik peavad neid austama. EL kordab, et mõistab karmilt hukka vägivalla eskaleerimise Jordani Läänekaldal asunike kasvanud vägivalla tagajärjel, sealhulgas kristlike kogukondade vastu, asunduste laiendamise ja Iisraeli sõjalised operatsioonid. Samuti mõistab EL teravalt hukka jätkuvad terrorirünnakud Iisraeli vastu.

7. Rohkem kui kolm aastat pärast seda, kui Venemaa alustas täiemahulist, ebaseaduslikku, provotseerimata ja põhjendamatut agressioonisõda Ukraina vastu, millega rikutakse raskelt rahvusvahelist õigust, sealhulgas ÜRO põhikirja põhimõtteid, õõnestatakse ülemaailmset julgeolekut ja stabiilsust ning põhjustatakse Ukraina elanikkonnale kirjeldamatuid kannatusi, seisab EL kindlalt ja vankumatult Ukraina ja selle rahva kõrval. EL tervitab Liibanoni toetust ÜRO Peaassamblee 2. märtsi 2022. aasta, 24. märtsi 2022. aasta, 12. oktoobri 2022. aasta ja 24. veebruari 2025. aasta resolutsioonidele. Liibanoni mitmepoolsetel foorumitel väljendatud toetus reeglitel põhinevale rahvusvahelisele korrale on ELi ja Liibanoni suhete oluline osa. EL rõhutab, kui oluline on toetada üleskutset kehtestada täielik ja tingimusteta relvarahu, et lõpetada Venemaa agressioonisõda ja taastada rahu, mis peab olema kõikehõlmav, õiglane ja püsiv ning põhinema ÜRO põhikirja ja rahvusvahelise õiguse põhimõtetel, sealhulgas Ukraina suveräänsusel ja territoriaalsel terviklikkusel.

ELi toetus Liibanoni ja Süüria uuendatud suhetele

8. EL kordab oma toetust Süüria juhitavale ja Süüria enda vastutusel toimuvale rahumeelsele ja kaasavale üleminekule Süürias, mis on vaba kahjulikust välissekkumisest, ning seda, kui olulised on kõigi süürlaste inimõiguste ja põhivabaduste kaitsmine, olenemata nende etnilisest või usulisest taustast, ning üleminekuperioodi õigusemõistmine ja lepitus. EL jätkab Süüria stabiliseerimise, demokratiseerimise, kaasamise ja ülesehitamise toetamist kooskõlas nõukogu 23. juuni 2025. aasta järeldustega.
9. EL väljendab heameelt hiljutiste kõrgetasemeliste kontaktide üle Liibanoni ja Süüria vahel ning nende jõupingutuste üle uute suhete määratlemisel, austades kummagi riigi suveräänsust, eesmärgiga saavutada konkreetseid edusamme peamistes kahepoolsetes küsimustes, sealhulgas koostöös piirihalduse, piiride märgistamise, kadunud isikute saatuse, kinnipeetavate ja varade valdkonnas. EL on valmis toetama algatusi, mis edendavad stabiilsust, vastastikust austust, majanduslikke võimalusi, rände haldamist ning valitsemist ja konstruktiivseid suhteid naaberriikidega.

10. EL väljendab heameelt 27. novembril 2024 Iisraeli ja Liibanoni vahel sõlmitud relvarahukokkuleppe üle ning kordab oma üleskutset kõigile osalistele seda austada ja rakendada. EL tuletab sellega seoses meelde järelevalvemehhanismi keskset rolli relvarahukokkuleppe täieliku rakendamise saavutamisel. EL kordab ühtlasi, et ÜRO ajutised väed (UNIFIL) etendavad põhjapanevat rolli olukorra stabiliseerimisel Lõuna-Liibanonis. Vaatamata UNIFILi volituste kavakohasele lõppemisele 2026. aasta detsembris, jätkab EL Liibanoni suveräänsuse, territoriaalse terviklikkuse ja riigi ülesehitamise püüete toetamist, sealhulgas Liibanoni relvajõudude ja sisejulgeolekujõudude tugevdamisele kaasa aitamise kaudu. Sellega seoses kutsub EL üles tugevdama koostööd Liibanoni relvajõudude ja UNIFILi vahel.
11. EL kutsub kõiki osalisi üles rakendama ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone 2790, 1701 ja 1559, milles nõutakse kõigi valitsusväliste relvarühmituste desarmeerimist ja Iisraeli lahkumist sinisest joonest põhja pool asuvatelt aladelt. EL on tõsiselt mures selle pärast, et piirkonnas on pinged suurenenud ja Iisraeli kaitsejõud rikuvad jätkuvalt relvarahukokkulepet, ning eelkõige selle pärast, et sihikule on võetud UNIFILi töötajad, tsiviilisikud ja tsiviiltaristu, mille tulemusena on hukkunud tsiviilisikuid. EL mõistab hukka kõik UNIFILi vastu suunatud rünnakud ning tuletab meelde, et rahvusvahelise õiguse ja ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1701 kohaselt tuleb tagada ÜRO töötajate ja tööruumide turvalisus ja julgeolek. EL mõistab hukka Hezbollahi jätkuva keeldumise järgimast täielikult relvarahukokkuleppe sätteid.
12. EL väljendab muret eskalatsiooniohu pärast ja kutsub üles tugevdama rahvusvahelist toetust diplomaatilisele lahendusele. EL väljendab heameelt Liibanoni valmisoleku üle pidada Iisraeliga konstruktiivseid läbirääkimisi ning hiljutiste otsekõneluste üle. Julgeolekuprobleemidega tuleks tegeleda relvarahukokkuleppe alusel loodud järelevalvemehhanismi kaudu ja järgides rahvusvahelist õigust ning Liibanoni relvajõudude täiendava toetamise ja tugevdamise kaudu. EL on valmis hõlbustama eri tasanditel arutelusid kõikehõlmavate julgeoleku- ja poliitiliste parameetrite üle, et saavutada püsiv rahu.

13. EL toetab kindlalt Liibanoni valitsuse 2025. aasta 5. augusti otsust, millega antakse Liibanoni relvajõududele volitused töötada välja ja rakendada kava relvade suhtes riigi monopoli kehtestamiseks ning innustab seda kiiresti ja täielikult rakendama. See ajalooline otsus peaks viima kõigi valitsusväliste relvarühmituste, sealhulgas Hezbollahi desarmeerimiseni ja riiklike julgeolekuasutuste taastamiseni kogu territooriumil, sealhulgas palestiinlaste laagrites. Sellega seoses rõhutab EL oma pühendumust valitsuse algatuste toetamisele ning kutsub kõiki osalisi üles tegema täielikku koostööd. Samuti kutsub EL kõiki rahvusvahelisi partnereid üles osalema tulevasel Liibanoni relvajõudude ja sisejulgeolekujõudude toetuseks korraldataval konverentsil. EL tunnistab, et riigi suveräänsuse ja legitiimsuse laiendamine riigi kõikidesse osadesse nõuab ka tugevamaid riiklikke ja kohalikke avaliku sektori asutusi, mis pakuvad riigi elanikele usaldusväärseid teenuseid ja edendavad nende hüvanguks sotsiaal-majanduslikku taastumist. EL on valmis toetama valitsuse kava konfliktijärgse taaste ja ülesehituse tagamiseks.
14. EL kinnitab koos liikmesriikidega valmisolekut intensiivistada koostööd rahu, julgeoleku ja kaitse valdkonnas, sealhulgas vahendamis- ja dialoogialaseid jõupingutusi. EL on valmis otsima võimalusi täiendavaks koostööks sellistes julgeolekuküsimustes nagu piirikontroll, organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus ja meresõidu turvalisuse toetamine, kaasates asjaomaseid ELi asutusi. EL on pühendunud enda poolt Liibanoni julgeolekusektorile antava abi suurendamisele, milleks ta kavatseb suurendada toetust Liibanoni relvajõududele, sisejulgeolekujõududele ja muudele julgeolekuasutustele, tuginedes Euroopa rahutagamisrahastu, instrumendi „Globaalne Euroopa“ ja muude ELi vahendite raames käimasolevatele abimeetmetele, et tagada sidus, kestlik ja kohandatud toetus. EL uurib võimalust ÜJKP kohaseks koostööks Liibanonis kooskõlas Liibanoni vajaduste ja prioriteetidega.
15. EL kinnitab taas oma valmisolekut teha Liibanoniga koostööd terrorismi ja vägivaldse äärmusluse vastu võitlemisel kooskõlas rahvusvahelise õigusega, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõigusega, muu hulgas ELi rahastatavate kahepoolsete ja piirkondlike projektide kaudu. EL soovib näha tõhustatud dialoogi ja koostööd Liibanoniga sihipärastel mitmepoolsetel terrorismivastase võitluse platvormidel, nagu ülemaailmne Daeshi-vastane koalitsioon, ning toetab ÜRO ülemaailmse terrorismivastase strateegia rakendamist.

16. EL väljendab heameelt meetmete üle, mis Liibanoni valitsus on võtnud majandusliku olukorra stabiliseerimiseks, ning rõhutab tungivat vajadust viia ellu majandus-, eelarve- ja finantssektori reformid, et tagada majanduse jätkusuutlik taastumine ja tuua kasu kogu Liibanoni elanikkonnale. Majanduskriisi mõjud, eelkõige pangandussektori kokkuvarisemine ja ebakindel eelarveolukord, on Liibanoni rahvale jätkuvalt raske koorem. EL rõhutab, et usaldusväärsed ja pöördumatud edusammud pangandussektori reformimisel, sealhulgas tugeva panganduskriiside lahendamise raamistiku rakendamine, rahvusvaheliste standarditega kooskõlas oleva eelarvelõheseaduse vastuvõtmine ja avaliku sektori asutuste ajakohastamine, on määrava tähtsusega selleks, et saada IMFilt rahastamisprogramm, mis on võimaliku ELi makromajandusliku finantsabi programmi eeltingimus, ning need tugevdavad koostööd programmitöö elluviimisel Liibanoni valitsuse kaudu ja meelitavad ligi võimalikke rahvusvahelisi investeringuid. See sillutaks teed ka Liibanoni rahvusvahelisi partnereid kaasavale ülesehituskonverentsile, mille Prantsusmaa on valmis korraldama 2026. aasta alguses.
17. Arvestades, et Liibanon kanti 2024. aasta oktoobris rahapesuvastase töökonna halli nimekirja, võtab EL teadmiseks Liibanoni võetud kohustuse rakendada oma rahapesuvastase töökonna tegevuskava ning on valmis jätkama Liibanoni ametiasutuste toetamist jõupingutustes, mida nad teevad oma rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise raamistiku tugevdamiseks.
18. EL rõhutab, et Liibanonil on vaja luua eelarvepoliitiline manööverdamisruum keskpanga rekapitalizeerimiseks, riigiasutuste ja avalike teenuste tugevdamiseks ning ülesehitustöö edendamiseks, eelkõige Liibanoni lõunaosas. Lisaks rõhutab EL, et valitsemissektori maksevõimetusest väljumiseks ja finantsstabiilsuse taastamiseks on tingimata vaja pidada eurovõlakirjade omanikega läbirääkimisi võla põhjaliku restruktureerimise ja tagasimaksmise kava üle. EL tunnistas ülesehitusvajaduste mahtu ja koordineeritud rahvusvahelise toetuse tähtsust kiireks taastumiseks. EL kinnitab oma valmisolekut toetada ülesehitamist pärast reformide elluviimist.

19. Samuti on EL jätkuvalt pühendunud Liibanoni toetamisele jõupingutustes, mille eesmärk on tagada kestlik majandus, sealhulgas kestlik põllumajandus ja sinimajandus, suurem energiajulgeolek, digiüleminek, toimiv kulutõhus vee- ja sanitaarsektor ning kliimamuutustega kohanemise ja kliimakerksuse süvalaiendamine. EL toetab ka jõupingutusi Liibanoni majandusliku konkurentsivõime tugevdamiseks ning uurib võimalusi kaubandus- ja investeerimisvõimaluste suurendamiseks. Nendes valdkondades paranduste tegemine on võtmetähtsusega selleks, et tugevdada ühiskondlikku lepet riigi ja kodanike vahel. Elektri- ja sidossektorit reguleerivate asutuste liikmete hiljutine ametisse nimetamine on positiivne samm edasi.

Õigusriik, demokraatlikud põhimõtted ja inimõigused

20. Inimõiguste ja põhivabaduste edendamine ja kaitsmine on demokraatia, julgeoleku ja pikaajalise sotsiaal-majandusliku stabiilsuse nurgakivi. EL rõhutab, et on oluline tagada võrdsus, väljendusvabadus, rahumeelse kogunemise vabadus, ühinemisvabadus ja veendumusvabadus ning õigus nõuetekohasele menetlusele. Liibanoni poolt meediasektori reformide vallas tehtud jõupingutused, sealhulgas see, et 2025. aasta mais esitati parlamendile meediaseaduse eelnõu, mille eesmärk on kaotada eelvangistus ja vanglakaristused kõnega seotud rikkumiste eest ning tunnistada kehtetuks laimamist ja solvamist käsitlevad kriminaalõiguse sätted, on olulised edusammud. EL kinnitab taas, et on igal ajal ja igas olukorras tugevalt ja ühemõtteliselt vastu surmanuhtluse kasutamisele, kuna surmanuhtlus on vastuolus võõrandamatu õigusega elule ja inimväärikusega, ning innustab Liibanoni ametivõime surmanuhtluse ametlikult kaotama. EL on valmis toetama Liibanoni ametivõimude jätkuvaid jõupingutusi vastutuse tugevdamiseks ning inimõiguste austamise tagamiseks nii õigusaktides kui ka praktikas. EL jätkab ka kodanikuühiskonna esindajate töö toetamist selles ja kõigis muudes ELi tegevusvaldkondades. EL innustab Liibanoni eraldama piisavalt vahendeid kadunud ja sunniviisiliselt kadunuks jäänud isikute riiklikule komisjonile, mis annaks vastuseid varasemate ja praeguste relvakonfliktide tõttu kadunud isikute perekondadele ning soodustaks seeläbi nende eluga edasiminekut ja leppimist.

21. Liibanoni ametivõimud on võtnud kohustuse korraldada järgmisel kevadel läbipaistvad ja usaldusväärsed valimised, milleks nad on kutsunud ELi lähetama riiki ELi valimisvaatlusmissiooni. EL rõhutab, et on oluline korraldada need valimised kokkulepitud ajakava kohaselt ning jätkata demokraatlikku protsessi ja dialoogi eri sidusrühmadega, sealhulgas 2022. aasta valimisvaatlusmissiooni soovitude järelmeetmete üle.
22. EL rõhutab oma pühendumust soolisele võrdõiguslikkusele ja mittediskrimineerimisele, rõhutades, et on oluline, et Liibanon edendaks riigi isikustaatusõiguse reforme ning kaotaks järelejäänud õigusnormid, mis on naiste ja tütarlaste suhtes diskrimineerivad. EL rõhutab, et on oluline tagada naistele ja tütarlastele võrdsed õigused perekonnaõiguses ning oma inimõiguste täieliku kasutamise võimalikkus, samuti tugevdada naiste ja tütarlaste osalemist poliitilises, avalikus ja majanduselus. EL usub, et naiste, rahu ja julgeoleku tegevuskava nimel tegutsemine ning riigi poliitilistes ja majanduslikes muutustes naiste rolli ja osalemise suurendamine avaldab Liibanoni reformiprotsessile väga positiivset mõju. Lisaks rõhutab EL vajadust austada, kaitsta ja realiseerida LGBTI-inimeste kõigi inimõiguste täielikku ja võrdset kasutatavust, sealhulgas võidelda selle inimrühma vastu suunatud diskrimineerimise ja vägivalla vastu.
23. EL väljendab heameelt hiljutiste positiivsete sammude üle, mis Liibanoni valitsus on astunud selleks, et kehtestada standardne töökord inimkaubanduse ohvrite tuvastamiseks, abistamiseks ja kaitsmiseks. Edasise tarvis on nüüd hädavajalik neid meetmeid konkreetselt rakendada.

24. Kohtusüsteemi põhjalik reform edendab suuremat sõltumatust ning tagab tõhusama ja läbipaistvama justiitssüsteemi. Seetõttu on oluline, et parlament viimistleks ja võtaks vastu asjakohased õigusaktid, eelkõige kohtusüsteemi sõltumatuse seaduse, mis oleks esimene samm inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamise suunas selles valdkonnas. See hõlmab piinamise tõkestamist ja keelustamist ning õigust õiglasele kohtulikule arutamisele. Need tuleb tagada. EL on valmis jätkuvalt toetama õigusreformi, mille eesmärk on tagada rahvusvaheliste standardite kohane terviklik ja sidus justiitssüsteem. EL rõhutab Eurojusti ja Liibanoni pädevate asutuste vahelise kriminaalasjades tehtavat õigusala koostööd käsitleva ELi-Liibanoni lepingu jõustamist ning kutsub Liibanoni ametiasutusi üles looma nõuetele vastavat andmekaitse süsteemi, millesse kuulub sõltumatu reguleeriv asutus, et hõlbustada selle lepingu kohaldamist ning tagada piisavad rahalised ja inimressursid kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös osalevatele asutustele.
25. EL kutsub üles tagama õigusemõistmise ja vastutusele võtmise 4. augustil 2020 Beirutis sadamas toimunud plahvatuse eest ning tervitab hiljuti samme, mis on võimaldanud uurimise edenemist. EL kutsub asjaomaseid ametiasutusi üles tagama sellised tingimused, mis võimaldavad viia uurimise lõpule põhjalikul, erapooletul ja läbipaistval viisil, ning jääb ootama õiglast õigusemõistmist ilma edasiste viivitusteta. EL on nõudnud sõltumatut uurimist ÜRO Inimõiguste Nõukogus. EL innustab Liibanoni ametivõime tõhustama koostööd asjaomaste ELi ametite ja liikmesriikide jurisdiktsioonidega ning on valmis toetama kohtusüsteemi reformiprotsessi.
26. EL rõhutab, kui oluline on võidelda korruptsiooni vastu ja seda ennetada, tagades riikliku korruptsioonivastase strateegia ja peamiste õigusaktide rakendamise ning tugevdades riikliku korruptsioonivastase komisjoni ja muude volitatud institutsioonide rolli ja suutlikkust. Oluline on võetud kohustused ellu viia, tagades uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhususe.
27. EL rõhutab vajadust edendada läbipaistvust kõigis haldusasutustes, sealhulgas digitaliseerimise kaudu, kuna vastutus ja avatus on keskse tähtsusega, et parandada avalike teenuste osutamise tõhusust ja õiglust kõigi kodanike jaoks.

28. EL innustab Liibanoni valitsust kiiresti ratifitseerima Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi.

Inimkapital, inimestevahelised kontaktid

29. EL kinnitab taas oma otsustavust tugevdada inimestevahelisi sidemeid Liibanoni ja Euroopa vahel ja investeerida Liibanoni inimkapitali ning uurida võimalusi, mida pakuvad näiteks programm „Erasmus+“ ja Euroopa tiimi lähenemisviis. EL rõhutab, et riigi taastumine ja pikaajaline stabiilsus sõltuvad inimeste, eelkõige noorte ja naiste mõjuvõimu suurendamisest teadusuuringute ja innovatsiooni, kultuuri, hariduse, oskuste arendamise ja inimväärsele tööle juurdepääsu kaudu. Toetus keskendub kvaliteetsele haridusele juurdepääsu parandamisele, tehnilise kutsehariduse ja -õppe edendamisele ning kaasavate ja õiglaste õppimisvõimaluste tagamisele, mis võimaldavad kõigil lastel ja noortel õppida ja areneda turvalises ja toetavas keskkonnas.

30. Investeerides vastupanuvõimelistesse koolidesse, koolituskeskustesse ja kogukonnaruumidesse, on ELi ja selle liikmesriikide eesmärk parandada õpitulemusi, tugevdada tööalast konkurentsivõimet ning edendada ettevõtlust ja sotsiaalmajandust. EL tunnustab erasektori olulist rolli vastupanuvõimes ja taastumises ning jätkab Liibanoni ettevõtjate, eelkõige mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate toetamist, pakkudes samal ajal abi, et lahendada struktuurseid probleeme, mis takistavad töökohtade loomist ja tööturul osalemist. Nende jõupingutustega, mis on kooskõlas Vahemere piirkonna leppe ja Vahemere Liidu prioriteetidega, püütakse edendada inimväärset tööd, suurendada majanduslikku kaasatust ja seada inimkapital Liibanoni kestliku taastumise keskmesse.

31. EL jätkab jõupingutusi, et toetada Liibanoni kõige haavatavamas olukorras olevate isikute, sealhulgas riigisiseste põgenike ning haavatavate Liibanoni, Süüria ja Palestiina pagulaste vajaduste ja kaitsega seotud probleemide lahendamisel. See hõlmab elupäästvaid sekkumisi, sealhulgas rahalist abi põhivajaduste rahuldamiseks, toidu kättesaadavust, sihipärast toetust dokumentidele juurdepääsuks, õigusabi ning juurdepääsu tagamist kvaliteetsele haridusele, tervishoiule, peavarjule, sotsiaalabile ja elatusvahenditele. Selleks et abi oleks nii liibanonlaste kui ka pagulaste jaoks sama tõhus, on väga oluline tihe koostöö ametiasutuste, valitsusväliste organisatsioonide ja ÜRO partnerite vahel. Riigieelarve suurendamine hädavajalike põhiteenuste osas on äärmiselt oluline, et vähendada sõltuvust rahastajatest ja aidata taastada ühiskondlik lepe.
32. EL tunnistab täielikult märkimisväärsed probleeme, millega seisab silmitsi Liibanon kui riik, kus on maailma suurim pagulaste arv elaniku kohta. Assadi režiimi langemine on muutnud piirkondlikku dünaamikat ja tekitanud lootusi tagasipöördumiseks, kusjuures paljud süürlased on juba koju tagasi pöördunud. EL kinnitab taas, et pagulaste kaitse on tema tegevuses jätkuvalt kesksel kohal, rõhutades, kui oluline on järgida rahvusvahelist õigust, eelkõige tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtet, ja rahvusvahelist humanitaarõigust. EL jätkab koostööd Liibanoni ametivõimude, Süüria üleminekuvõimude ja ÜRO partneriga, et toetada püsivaid lahendusi, mis põhinevad vabatahtlikul, turvalisel ja väärikal tagasipöördumisel ning täiendavatel võimalustel liikuda kolmandatesse riikidesse. EL toetab jätkuvalt kaitseruumi säilitamist Liibanonis, rände haldamise ja juhtimise, sealhulgas piirihalduse tugevdamist ning Liibanoni tööturu parandamist, vähendades mitteametlikku töötamist ja parandades töötingimusi.
33. Seoses rändajate smugeldamise vastase võitlusega tervitab EL Liibanoni osalemist rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu võitlemise ülemaailmse liidu raames ning jääb ootama Liibanoni ametivõimudega tehtava koostöö tugevdamist.

34. EL tervitab Vahemere piirkonna lepet, mis algatati 28. novembril 2025 Barcelonas ja mille eesmärk on luua uusi võimalusi koos Vahemere piirkonna partneritega, käsitleda ühiseid väljakutseid ja liikuda üheskoos partnerluse suunas, mis põhineb vastastikusel usaldusel ja austusel, ühisel vastutusel ja koosloomisel. EL soovib süvendada koostöö Liibanoniga vastastikusel usaldusel ja jagatud vastutusel põhineva partnerluse vaimus konkreetsete algatuste ja prioriteetsete meetmete kaudu vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, et saavutada tulemusi igas vanuses inimeste, ettevõtete ja ettevõtjate jaoks.
35. EL hindab Liibanoni konstruktiivset rolli piirkondlike koostööalgatuste, sealhulgas piirkondlike platvormide (näiteks Vahemere Liit ja Anna Lindhi Fond) raames, kus mõlemad pooled on aktiivsed osalejad.

Kokkuvõte

36. EL on valmis toetama Liibanoni juhtkonda ja rahvast liikumisel reformide, taastumise ja uuendatud suveräänsuse suunas. Assotsiatsiooninõukogu 15. detsembri 2025. aasta istung edendab töö jätkamist assotsieerimislepingu eri organites, sealhulgas assotsiatsioonikomitees ja erinevates allkomiteedes.
37. EL kinnitab taas oma eesmärgi tugevdada kahepoolseid suhteid Liibanoniga ning parandada suhteid strateegilise ja laiaulatusliku partnerluse kaudu, kui vajalikud reformid on ellu viidud. Assotsiatsiooninõukogu tänane istung annab võimaluse vaadata ELi ja Liibanoni partnerluse tulevikku ja määrata ühiselt kindlaks vastastikust huvi pakkuvad järgmiste aastate prioriteetsed valdkonnad.